

89-3

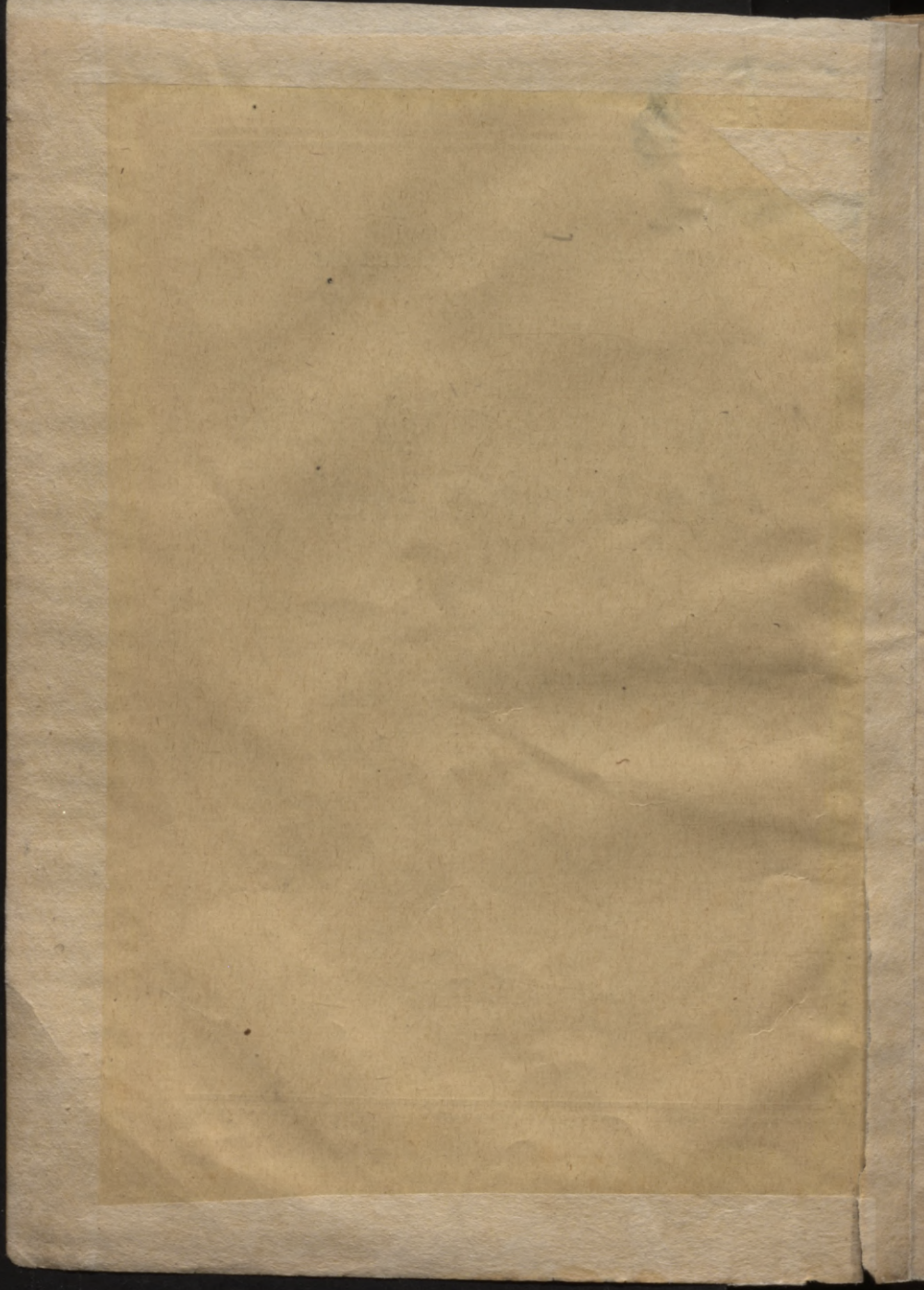
L 28

Mahzitaja G. Schauruma

**Pahrdangawas garigà dšihwe
sem leelgabalu nguns**

Bermonta laika atminas
ar 8 tani laikà Martina basnizà
faziteem šprediteem

Umurgà, 1929.
Autora apgahdibà

89-3

28

L

Mahzitaja G. Šauruma

**Pahrdangawas garigà dšihwe
sem leelgabalu uguns**

Bermonta laika atminas
ar 8 tani laika Martina basnizà
faziteem sprediteem

Umurgà, 1929.
Autora apgahdibà

117 -
L -

Gespeests R. Pauzifcha
speestuwê, Limbaschos.

Martina draudzei

kopigi pārņemto grūtību 10 gadu atzerei
vēlita

~~Sf-52.485~~ ✓

Vīļa Lāča Latv. PSR
VALSTĀ BIBLIOTĒKA

~~■ - ■■■■■~~

~~7A-5.015~~

0306124050

Bermonta laika atminas.

Pehz Rigas atbrihwoschanas no leelneekem 1919. g. atgreesos Rigā un sahtu strahdat Pahrdaugawas Martina draudse, kuras mahzitajs P. Rosenbergs, zeetumā ismozits, guleja slimibas gultā. Drihs winsch slehdsa sawas azis us muhschibu, un nu man, kas tikai ihšu laiku bija nodomajis Martina draudsi apkopt, isnahza darbotees schini draudse ilgaku laiku. Darbs gan bija toti gruhts, bet swehtigs. Deenā nahzās registret 5 un wehl wairaf mirschanas gadījumus, jo plosijsās breesmigais isfitumutis, kam no bada nonihkuschee Rigas eedsiwotaji nespehja pretotees. Daudsus slimneekus nahzās apmeklet mahjās un sneegt teem pehdejo eepreezinajumu un stiprinajumu. Schausmigās posta ainas atklahjās, apmeklejojot nabadsigās mihtnes un wīnu eedsihwotajus, kahdās wisbeeschaki sastopamas pilsehtas nomalēs. Gan amerikani sneedsa sawu palihdsibu, bet ta bija wairaf nodomata behrneem, lai tos pasargatu no bojā eeschanas. Wezakeem zilwekeem, kas bija darba nespehjigi, gruhti nahzās dabut kahdu palihdsibu, un daudsi no teem atradās besisejas stahwolli. Lai kaut zil waretu palihdsset luhdsejeem, kas nahza pehz palihdsibas us mahzitaja mahju, tita atjaunota jau agraf nodibinata Martina draudses Damu komiteja, kas usnehmās sagahdat lihdselkus truhkumzeeteju pabalstam. Ar leelu mihslestibu un rosibu damas kehras pee darba, un wīnu darbam ari bija panahkumi, jo arween leelaks pee-auga to nespehjineeku pulks, kureem wareja issneegt pabalstu, ja ari ne deeszil leelu, tad tomehr peeteekoschu, lai issargatu tos no bada.

Èà rofigà darbâ pagahja wafara, un tuwojâs rudens. Pee Latwijas politiskâ apwahrschna sawillâs arween tumshati mahkoni, kas daschu labu pildija baigâm nojautâm.

Un teeschâm, oktobra sâhkumâ sâhkâs atkal kara darbi, no kureem fewischli smagi nahjâs zeest atkal tai paschai Pahrdaugawai, kas jau leelneeku laikâ til smagi bija zeetusi, fewischli Martina draudses lozekleem. Èà kâ pats wisu scho gruhto laiku atrados draudses widâ, draudsi apkopdams un stiprinadams, zil tas nu wispahrschahdos ahrkahrtigos apstahklos bija eespehjams, tad, eewehrojot schi behdigâ laika 10 gadu atzeri, gribu scho to pastahstit no saweem schi laika peedsihwojumeem, zil tee wehl usglabajuschees atminâ.

Treschdeen 8. oktobri man bija kahdas behres tahlajos Lahzarus kapos. Pa wisu behru laiku tahlumâ bija dsirdama leelgabalu dunona, kas newehstija neko labu. No kapeem atgreeschotees, eegahju pee sawa pasinas Eswarina kunga, zeribâ no wina dabut kahdas sinas par patreisejo stahwokli. Winsch man pastahstija, ko sinaja, un usfaizinaja mani pee wina palikt par nakti, beedinadams tumfâ atgreesstees us pilsehtu, kur toreis dsihwoju. Es winam peekritu un nolehmu pee wina pahrnalschnot. Schis apnehmums, kâ wehlat israhdijs, bija liktenigs, jo ar to Martina draudsei bija nodroschinata gariga apkalposchana wisa schajâ gruhtajâ laikâ, jo, ja es buhtu tani wakarâ aifgabjis us pilsehtu, tad otrâ deenâ, kur jau fatiksme bija pahrttraukta, wairs atpakal us Pahrdaugawu nebuhtu tizis.

Otrâ deenâ agri dewos us sawu darba weetu Martina mahzitaja mahju, jo bija turama eeswehtamo mahziba. Kad bijâm paschlaik sâhkuschi mahzibu, peepeschi atskaneja apdullinoschs sprahdseens, ka wisa mahja fatustejs, un daudseem logeem isbira stikli. Israhdijs, ka kahda granata bija kritusi tuwejâ schlehrseelâ un kahda schlehpele eesfrehjuse ari muhsu klase, kur noturejam mahzibu. Bija

djirdami ari wehl ziti sprahdseeni, kas wehstija, ka kara darbiba norisinās wistuwakā apfaimē. Zif waredams apmeerinaju ustrauktos behrnus un tad atlaidu winus us mahjām, jo turpinat mahzibu tahdos apstahklos bija pilnigi neeefpehjami. Tā kā pats us sawu dshiwolli pilsehtā newareju atgreestees, luhdsu mahz. Rosenberga kundsi, lai wina mani usnem pee sewis, kamehr eestahsees normali apstahkli. To wina ari darija, kaut ari winai tas nenahzās weegli, pee sawa jau tā leelā gimenes lozeklu skaita peeweenot wehl weenu leeku ehdeju un sewischki laikā, kur pahrtikas weelas bij gruhti waj pat nemas nebija dabujamas. Turu par sawu peenahkumu ar scho issazit winai wisfirsnigako pateizibu par wisu labu, ko no winas kā garigā, tā ari laizigā sinā esmu sanehmis.

Nu sahlas baigas, nesinaschanas pilnas deenas, kas ilga wairak par mehnesi. Leelgabalu dunona pawisam sabeidja manus nerwus, kas jau no leelneeku laiteem bija stipri zeetuschki. 10. oktobri kahda igaumu granata kehra mahzitaja mahjas juntu, par laimi atfshidamās pret kahdu schkehrskoku un tā nenodaridama leelaku nelaimi. Rosenberga kundse tuhliit fahedinaja sawu faimi ap galdu, un tad nu no masu un leelu mutēm atskaneja slawas un pateizibas dseesma tam Rungam, kas wisus til brihnischkā kahrtā bija pasargajis.

Peenahza swehtdeena 12. oktobris. Wisās eepreekshējās deenās us eelām, isnemot kareiwjus, neredseja gandrihs neweena zilwela, it kā Pahrdaugawa buhtu ismirusi waj no eedshiwotajeem atstahta. Domaju, ka ari basnizā buhs eeradees tilai kahds rets no tuwakdshwojoscheem, bet biju pahrstiegtš, kad redseju, ka deewnamis kreetni pilns, kas leezinaja, ka zilweli meklē garigu stiprinajumu schahdos pahrbaidijumu brihschos. Zentos to wineem ari sneegt, peeturotees pee Naemana stahsta (st. peelit. pirmo sprediki). Tapat ari wisās pahrejās sweht-

deenas deewnamš bija labi apmeklēts, nekātotees uf to, ka daschreis nahzās deewkalposchanu noturet sem leelgabalu uguns, kur nebij isslehgta eespehjamiba, ka kahda granata eekriht deewnamā.

Rā deewnamš tika labi apmeklēts, leekot pat dšihwibu uf spehli, tāpat bija nomanama dšihwa peedalischanas pee aishgahjuscho pawadischanas uf pehdejo dusas weetu, kaut ar šche draudeja ne masakas breefmas. Utminā uf glabajuschās wairakas behru ainas. Wispirms Martina draudses preekšneeka Purmata kundses behres 26. oktobri. Šlaista rudens deena — laiwas ar schkirstu un behrineekeem lehni slihd pa Maso Daugawu uf klušo meera weetu pee Martina basnizas. Uina, kas atgahdina Beklina „Mironu šalu“ un wedina uf pahrdomām par zilweta muhscha galu . . . Kahdas zitas behres no otras pilsehtas flimnizas, kur no granatas nonahweta kahda schehlfirdigā mahsa. Leelā gahjeenā pehz seheru deewtalpojuma dodamees zelā uf patahleem Pleškodales kapeem. Kluss, pat leelgabalu troksnis netrauzē swinigo pehdejo gahjeenu. — Bet bija ari gadijumi, kad klusā meera weetā, aismiguschos zekineekus uf pehdejo dusu weetu wadot, wirs galwām duhza aeroplani, mesdami bumbas, un schnahza schrapneli. Tomehr pawaditajeem nenahza ne prahtā scho eemeslu deht atrautees no sawa peenahkuma ispildischanas.

Sik meerigs un aukstāsinigs biju deewnamā waj kapsehtā, tik nerwofs un nemeerigs biju mahjās. Rā jau saziju, šawus nerwus biju stipri šabeidsis gan leelneeku laikā, gan ari gruhto darbu Martina draudse strahdadams, tā ka schahweenu troksnis uf mani darija leelu eespaidu. Kad leelgabalu uguns bija fewiški stipra, kas gabijās deesgan beeschi, es pat behdsu pagrabā, par ko tiku issobots no nelaiķa Rosenberga mahzitaja behrneem, kas neko nebehdaja par sprahgstoschām granatām un darija sawu parasto darbu pat sem wisstiprakās uguns. Manu nerwositati

wehl pawairoja daschadu ehtibu truhkums, aukstums un ari bads. No pilsehtas dsihwokla aisejot biju gebrbees plahnâ rudens mehteli, un kad nu usnahza fals, es no ta stipri zeetu. Truhka ari gaismas, un tumschee rudens wakari bija japawada wiseem kopâ pee kaut kahdas wahjas swezites gaismas. Somehr wistaunakais bija pahrtikas truhkums. Mahzitaja kundsei gan bija neleels krahjuminsch miltu un zitu pahrtikas weelu, bet ehdeju bijam dauds, un krahjums kluwa weenmehr mafaks. Un tomehr neweens no mahzitaja gimenes nekurneja, ka teem jamitina leeks zilweks. Wehlat gan ar amerikanu starpneezibu Pahrdaugawai tika peegahdats miltu suhtijums, bet ar to bija mas lihdssets. Sahkâs apspreedes, kâ eeguht pahrtikas lihdssetus. Schis apspreedes notika pee nelaika meesneeka Strausa kunga un pee tam peedalijâs kahdi 10—15 redsamakee Pahrdaugawas pilsoni. Tika nolemts suhtit kahdu us aismuguri, lai eepirktu produktus, jo sche tos newareja dabut ne par kahdu naudu. Somehr no schi nodoma nekâs neisnahza, jo kamehr to noorganiseja, eenaidneeks jau bija no Pahrdaugawas padsihts.

Truhkums stipri nomahza neween ziwileedsihwotajus, bet ari kareiwjus. Sewischki slimnizâs ar pahrtiku stahweja pawisam behdigi. Rahdreis, kad sapulzejâs Martina draudsjes Damu komiteja, kahda no damam ustraukta stahstija, ka slimnizâs guloscheem latweeschu kareiwjeem nemas nedodot ehst un tee esot bada nahwei nolemti. Apspreedamees, waj newaretu kâ scheem nelaimigeem palihdsset. Damas drihs ween atrada iseju, peedahwadamas eet apfahrt un wahlt produktus, lai tad no sawahkteem produkteem pagatawotu ehdeenu un ar to pahdinatu tauteeschus — kareiwjus. Ar leelu energiju damas khrâs pee darba. Drihs ween bija sawahkti daschadi produkti un atrafta ari kahdas skolas telpâs wirtuwe, kur pagatawot ehdeenu. Wirtuwê nenogurstofcha darbineeze starp

zitām bija Grūhdupa kundse, pee produktu eewahſchanaš
Behrfina kundse, Andersonu jaunkundses un ari wiſaš
pahrejās komitejas toreifejās darbineezes. Bet wajaſeja
ari kaħdu aiſdaru un to par welti nekur newareja dabut.
Man bija jauſnemas naudas wahſchanaš peenahkumi, lai
par to waretu eegahdat wajaſdigo aiſdaru. Naudaš
wahſchanaš ari bija labi panahkumi: ta eenahza gan lab-
prahtigi, bet bija ari gadijumi, kur ta bija „janopelna.“

Utminos kaħdaš kriſtibāš Oſeguschkalna apkahrtnē.
Kaħd peħz kriſtibām ſehdejām pee bagati apkrauta galda,
eš peezeħloš un aiſrahdiju, ka mums pee pilna galda
ſehſchot newajaſsetu aiſmirſt toš, kaš zihnijuschees par
ſawaš dſimtenes neatkaribu, ſaudejuſchi weſelibu un tagad
eenaidneeku guħſtā atraſdamees zeefch badu. Uſaižinaju
meelaſta dalibneekuš ſeedot, lai waretu turpinat eefahkto
darbu. Kaħd ſchkihwiš atgreefāš, eš redſeju, ka uš ta at-
radāš daſchi naudaš gabali, tomeħr newiſai leeli, kā taš
buhtu bijis ſagaidamaš. Pa to lāiku, kameħr ſchkihwiš
apſtaigaja wiſuš, peħdejo „ſtimunga“ bija kreetni peeauguši
un kaħdš no weefeem, leelaku naudaš gabalu rokā ture-
damaš, uſaižinaja mani ar wīnu ſaħſert, ſolidamees taħdā
gadijumā ſeedot mineto naudaš gabalu. Wajaſeja pee-
nemt uſaižinajumu, jo ar ko ſeedojumi bija gandriħš dubulto-
juſchees. Ziti weefi negribeja palikt pakal un ari uš liħdſi-
geem noteikumeem bija gatawi ſeedot leelataš ſumaš. Kaħd
jau nu uš pirmo preeſchlikumu biju eegahjiš, tad ari no
pahrejeem newareju atteiktees un towakar pahrgahju mahjāš
ar kreetni ſmagu galwu, bet ar leelaku naudaš ſumu,
kuru bija eeguwiš zehlam meħkim tik neparatā kaħrtā.

Produktu un naudaš liħdſektu eenahza arween wairak,
un damaš wareja ſawu darbu paplaſchinat, iſſneedſot
ehdeenu neween latweeſchu ſlimneekem — kareiwjeem, bet
ari ſlimnižaš perſonalam un ziteem truhziģeem. Bija
interefanti noſkatitees, kā damaš no wirtuweš dewāš uš

slimnizu, nesdams leelus traukus ar ehdeenu. Ari es daschreis peedalijos pee neschanas, ja amatdarbi to atlahwa, un nelad neaismirfischu scho mihlestibas darbu un wina daritajas. Schis darbs tizis ar pateizibu atfihmets no slimnizas pahrjineem un Martina draudsei, Damu komitejas lozeklem, un man laikrakstos par to issazita pateiziba. Bes tam fanehmu ari no Rigas pilsehtas slimnizu nodatas sekofschu rakstu:

„Martina draudses mahzitajam
Schauruma fungam.

Augsti godats mahzitaja funks!

Martina draudses Damu komiteja un Martina draudses lozekli, redsedami, wahzu — kreewu bandu usbrukuma laikâ, II. Pilsehtas slimnizas slimneeku un darbineeku besifejas stahwolli, jo dsihwi ir atfaukuschees, sneegdami wineem plaschos apmehros materialu un moralistu pabalstu.

Râ II. Pilsehtas Slimnizas Pahrwalde sinojusi Rigas Pilsehtas Slimnizu Romisijai, schis zehlais paschaifleedsigai darbs ir ussahkts us Iuhfu eerosinajumu un weikts ar Iuhfu rofigu lihdsdarbibu.

Rigas Pilsehtas Slimnizu Romisija, cepasinusees ar mineteem apstahkleeem, issaka Iums fawu dsiti isjuttu pateizibu.

R. P. Slimnizu Romisijas preekschsehdetajs
Dr. med. Snikers.“

Tahdu paschu pateizibas rakstu fanehma ari Damu komiteja. Scho pateizibu ari damas teescham bija pelnijuschas, jo puhles, fo winas bija usnehmuschas, bija leelas un leels bija ari riflâ — gahdat par eenaidneeku labklahjibu.

Bija jau pagahjis mehnesis no eenaidneeka eenahst-
 schanas, bet stahwollis palika agrakais. Nebija nekahdu
 sinu par Latwijas armijas panahkumeem, jo woenigais
 laikraksts, ko schad un tad dabujam bij „Die Trommel“, kas
 tika isdots Jelgawâ no eenaidneeku kara wirswadibas un
 bija pilns nepateesibu. Domehr arweenu stipraka leel-
 gabalu dunona leezina, ka gatawojas isschkiroschi noti-
 kumi. Sewischki baiga bija nakts us 11. nowembri. Wisu
 nakti no guleschanas nebija ko domat, jo ahra nemitigi
 atskaneja gan leelgabalu, gan flinschu schahweeni, kas
 daudsmas norima tikai us rihta pusi. Rahds preeks pah-
 nehma firdi, kad rihtam austot redsejam pa eelam stai-
 gajam latweeschu kareiwjus. Pehz wairak ka mehnescha
 beidsot bijam atswabinati no eenaidneeka waras. Pa
 eelam pluhda preezigi kauschu bari, kas gawilem apfweiza
 sawus atswabinatajus.

Nahkamâ swehtdeenâ pehz atswabinaschanas Mar-
 tina basniza bij pilna deewluhdseju, kas bija atnahkuschki
 atnest slawas upurus tam Rungam par isglahbschanu un
 atswabinaschanu. Sawâ sprediki es mehginaju preeka
 wehsti par Zianas ispestischanu peelihdsinot Latwijas
 atswabinaschanai no eenaidneekeem. — Wehl leelaks basni-
 zenu peepluhdums bija daschas deenas wehla, kad 18.
 nowembri swinejam Latwijas pirmos gada swehtkus. Pa
 to laiku jau bija no eenaidneekeem istihrita leela Kursemes
 dala, un bij zeriba, ka drihs ta galigi tiks atbrihwota no
 eenaidneeka, kas to bij wahrdsinajis wairak ka 4 gadus.
 Tas peedewa schai swehtku deenai sewischki swinigu rak-
 sturu, kur katrs Latwijas patriots ar fajuhsmu wareja
 leezinat ar Samueli: „Lihds schejeenei tas Rungs mums
 palihdsejis!“

Martina basnizâ șazitee
șprediki

STANTON BOSTON 1852
1852

I.

12. oktobri 1919. g.
Džeesma 328, 1—6.

Naemans un mehš.

(2. Rehninu gr. 5. nod. 1—19. p.)

Kad mehš lasam daschus no Bezàs Deribas stahsteem, tad nomanam, ka daudsi no teem us mums atstahj leelu, eespaidu. Kad mehš jau sen esam likuschi bibeli pee malas, mehš tomehr newaram atswabinatees no eespaida, ko stahstš us mums darijis. Mums isleelas, ka stahsta pawedeens buhtu aislehees kaut kur muhsu firdi un tad mehš paschi pee sewis peedsihwojam schi stahsta turpinajumu, kas istaisa stahsta otu datu. Pirmo datu pasihst katrs, kas stahstu dsirdejis waj lasjis, bet otra datu pee katra atsewischka zilweka ir sawada. Schai otrai datu mums wajaga peegreest nopeetnako wehribu. Lai to panahktu, mums jastahda jautajums, kahdu eespaidu us mums atstahja nupat dsirdetais stahstš. Lai eespaidš buhtu pilnigaks, apluhkosim wehkreis Naemana brihnischko peedsihwojumu un luhkosim, waj ari mehš sawa dsihwe newaram atraft tamlidhsigu Deema palidhsibu Naemans un mehš.

I.

Spitaliba ir lipiga slimiba, kas sawu upuri pilnigi islehdš no zilweku widus, ja ta pastahw ilgi. Sihreeschu lehnina karawadonis Naemans gan bija sawam lungam loti ustizams un noderigs, ka tas, neskatotees us wina breešmigo slimibu, wina tomehr patureja sawa turumã.

Bet ilgi tas newareja wilttees : Naemans ir pahrleezinats, ka ja wina slimiba wehl kahdu laitu pastahwes, ka winu tad neween atlaidis no weetas, bet ari afschiks no seewas un behrneem. Schahdam behdigam stahwocklim luhkojas pretim Naemans un sawas behdas klausa katru padomu. Kahda kalpone no Israela semes bija stahstijuse par kahdu sawas dsimtenes praweeti, kas spehlot dseedinat katru slimibu. Slimajam sahst rastees zeriba un, kad ari lehnisch wina domam peekriht, tad Naemans ar dauds pawadoneem un bagatam dahwanam dodas zela us Samariju. Rehnisch dod Naemanam lihds ari wehstuli Israela lehninam, kurâ tas winu luhds Naemanam palihdset. Kad nu Israela waldneeks nespehjt spitaligam palihdset, praweetis Elisa leet schim sweschneekam nahkt pee sewis. Somehr winsch patš nemas pee ta neiseet, lai par to luhgtu Deemu, waj tam usliktu rokas, bet tas weenigi leet winam sajit, lai tas ejot un masgajotees 7 reises Jardanas uhdenos, tad tas tapschot schlihts. Naemans ir sadusmojees par schahdu praweescha istureschanos un grib dotees atpakal us mahjam, buhdams tai pahrleeziba, ka Jardanas uhdeni newar buht spehzigati par slawenajeem Damaskus awoteem. Sche nu redsam stahsta pamatdomas : Naemanam bes eerunam jaklausa praweescha wahrdeem, weenalga ko tas ari winam nepaweuletu, ta ween war notikt dseedinaschana. Naemana pawadoneem winsch ir japeeruna ispildit praweescha wahrduš. Kad winsch to dara, ko praweetis tam lizis, tas top wesels. Kahda pahrmaina nu noteel pee Naemana : tagad wina pateizibai wairs naw robeschu un winsch grib dot praweetim ka atlihdsinajumu milfigu naudas sumu, ko winsch no sawa waldneeka dabujis. Bet Elisa nenem neko, jo wina Deems par palihdsibu neleelas aismaksatees. Tikai semi no schis Deema swaiditas walsts Naemans driht nemt lihds us mahjam, lai tad tur waretu schim Deewam zelt

altari. — Kad mehs scho stahstu labi pahrdomajam, tad nahkam pee atsinas, ka newis Elisa ir scho wihru dsee-dinajis, bet pats Deems to ir darijis un scho sawu brih-nischlo palihdsibu saistijis ar tizibu. Schahdi tizibas brihnumi jau noteek ari wehl muhsu deenas, tikai mums wihu redseshanai un sapraschanai ir wajadsigas redsigas azis un usnehmiga firds.

II.

Sagad nu peegreesifimees stahsta otrai datai un apluhksoim, kahda wina buhs pee mums. Siche nu mums jaskatats un jameklè, kur stahsta pawedeens buhs aiskehrees muhsu firdis. Pee weeneem ta war buht grehtu spitaliba, pret kuru zilweks saweem spehkeem ween ir besspehzigs zihnitees un tam agrak waj wehlat jaeet boja, ja tam netop palihdssets. Zilweku palihdsibai siche ir tikpat mas nosihmes, ka pee meesas spitalibas. — Kur nu ir pra-weetis Elisa, kas mums waretu dot tahdu padomu, kam mehs waretu paklausit, lai atrastu palihdsibu? Katrs kristigs zilweks, kas pats pee fewis buhs peedsihwojis Deewa schehlastibu, warès mums apleezinat: „Ja tu teescham palausees sawam Pestitajam, tizefi, ka wina nahwe tewi ir atpestijuse no grehkeem un ja tu pilnigi padosees Jesum, tad tu warefi tikt atswabinats no grehka lahsta.“ Un to jau ir peedsihwojuschi dauds zilweku, ka tiklihds tee eedroschinajàs spert scho soli, kam tos bija schkirt no grehka, ka tad lihds ar to jau bij sarauti wisi walgi un wifas saites, kas tos saistija pee grehka. Tadeht, draugs, schodeen scho stahstu noklausijees, apnemees ari tu spert schahdu isschiroschu soli. Tas Rungs jau, war-buht, daschu labu reisi buhs aischahdijis tawai firdsapfinai, ko winsch no tewis sagaida un eelsch kam pastahw tawa masgashanas Sardanas uhdenos. Rahds smehts preeks gan tewi sagaida, kad tu beidsot to peedsihwosti, ka tew

wairs nebuhs janihst sawos wezos grehtos, bet ka tas Rungš tew brihnischigi palihds. Rà tu par to preezasees un lihgsmosees, kad tu schahdu schehlastibu buhš peedsihwojis! — Bet pee tizigeem zilwekeem schi otrà data war buht ari wehl sawadata. Warbuht, ka zilweku spitaliba ir mellejama kautkur zitur. Warbuht, ka ir mastiziba, ismifums, weegsprachtiba, waj zita kahda nelaima, kas tew usbrukufi. Bet tad par to tew wajaga buht skaidribà, ka tas ir Deewa prahts, mums ari te palihdsset, kaut ari Deews muhs weenreis waj otrreis gribetu ilgaki pahrbaudit. Bet kad nu reis esam atsinusch, kur un kà Deews no mums prasa tizibu un paklausibu, tad ari zitu neko newaram darit, kà bes laweschanaš winam paklaust. Schi paklausiba tad ari nepaliks bes atmaktas: tahds zilweks šajutis swehtu meeru sawà firdi un pateizotees tam tad nefajutis til smagi weenu waj oturu gruchtibu, kas tam japahrzeesch. Somehr daudšos gadijumos Deewa behrni ir peedsihwojuschi ari ahrigu palihdsibu, kur tas Rungš us teem šajija: „Ej, tawa tiziba tew ir palihdsėjusi.“ Un tadeht — lai ari nahł kas nahłdams, mehš palaušimees us Deewu, lai winsch no mums prasa daudš waj mas, jo bes palauschanaš us wina schehlastibu mehš newaram dsihwot, bes padoschanaš wina prahtam mehš newaram eeguhł meeru. Un ja Deews tad mums sneeds wehl kahdu brihnischku palihdsibu, tad flawesim winu par scho schehlastibu. Tad nu schodeen, mahjās pahrnahłusch, pahrdomasim wehlreis scho stahstu, palaudamees us sawu Rungu un Pestitaju. Tad schi stahsta otra data mums israhdisees daudš skaištata par pirmo, mehš klusà pateizibà saliksim rokas un šajisim: „Teizi to Rungu, mana dwehsele, un neaimiršti, ko winsch tew labo darijis.

Amen.

Dseesma 328, 7. p.

II.

19. oktobri 1919. g.
538 df. 1—6 p.

Radehl pafaulê ir zeeschanas?

Jahna ew. 9. nod. 1—3 p.

Grubti un nopeetni laiki atkal pahr mums nahfuschi: pahr muhsu galwâm eet atkal kara breefmas, kas no mums prafijufchas atkal jaunus upurus, gan pee mantas, gan ari pee dsihwibas. Atkal esam padoti daschadâm zeeschanâm, daschadâm sahpen. Schis zeeschanas un sahpes mums no jauna leel pahrdomat wezo jautajumu

Radehl pafaulê ir zeeschanas?

Ur scho jautajumu ari mehš gribam nodarbotees schini swehtâ rihta stundâ. Vet tewi, Rungs, mehš pee-fauzam, swehti muhs sawâ pateesibâ, taws wahrds ir pateesiba.

Muhsu deewwahrdis mums stahsta par kahdu no dsimschanas aflu zilweku. Kad Jesus mahzekli to reds, tad winu dwehfelës mostas wezais jautajums: Radehl un no kureenes schis zeeschanas? Tas ir jautajums, kas jau no laika gala ir nodarbinajis zilweku prahtus, jautajums, ap kuru publejufchees leelakee pafaules gari: Sjabs, Platons un Rants, bes ka buhtu warejufchi dot us scho jautajumu apmeerinofchu atbildi. Un wehl schodeen schis jautajums muhs nodarbina, wehl schodeen daschs labs zilweks sawâs zeeschanâs issauzas: „Radehl gan man jazeesch?“ Mahzekli domâ par pirmâm zeeschanâm paradises dahrfâ, kas zilwekeem usgahja pehz grehtâ kriifchanas,

un wini eedomajas tos wahrduš, kaš atrodami muhšu karkismā: Deewš peemeklē tehwu grehtuš pee behrneem. Warbuht, ka ſchi atli dšimuschā wezaki bij padewuschēes azukahribai un tad un winam par to ir jazeesch. Bet warbuht, ka ſchis nelaimigais ſawā agrakā dšihwē laut ko ir noſeedſees un ſchis aklums winam uſbruzis tā ſodš par to. Weena waj otra no ſchim warbuhtibām, pehz mahzeklu domām, katrā ſinā buhš bijuši par zehloni wina zeeſchanām un tad nu wini greeſchaš pee Jeſuš ar jautajumu: „Mahžitajs, kaš ir grehkoiš -- ſchis waj wina wezaki?“ Bet Jeſuš atbild: „Ne ſchis ir grehkoiš, ne wina wezaki.“ Saprotamš, ka Jeſuš ar to negrib ſajit, ka ne ſchis, ne ari wina wezaki wiſpahrigi nebuhtu grehkojuſchi, wiſch tik grib aiſrahdit, ka wina zeeſchanām par eemeſlu neeſot ſewiſchš grehš. Tapat Jeſuš wiſpahrigi nenoleeđš grehka un ſlimibas ſakarus, jo beeſchi gadaš, ka ſlimiba ir grehka ſełaš.

Daſchš labš, kaš kurn par ſawām ſahpēm un zeeſchanām, atraſtu atbildi uſ jautajumu, ka pehz tam jazeesch, kaš taš atzeretoš kađu tumschu ſtundu no ſawaš dšihweš, waj kaš taš apluhkotu kađu tumschu traipu ſawā firđš-apsinā. Tapat ari naw ſchaubu, ka behrni zeeſch par teem grehkeem, ko winu wezaki darijuſchi. Paſtata-teeš ween uſ piſſehtaš eelām un lautumeem, žit tur naw nabaga kroplu un garā wahju behrnu un tikai tadehł ween, ka winu wezaki dšihwojuſchi grehā un kaunā. Bet ja taš ari ſchini gadijumā tā ir, tad tomehr no ta nedrihłſtam iſweſt kađu wiſpahrigu likumu. Daš buhtu neſchehligi, ja mehš gribetu apgalwot, ka kur ir zeeſchanāš, tur tām par eemeſlu ir grehš un pee ſewiſchki leelām un gruhtām zeeſchanām meklet pehz ſewiſchki leela grehka. To nepeelaiſch ari Jeſuš, apgalwodamš, ka ſchis zeeſchanāš aklam tadehł uſgahjuſchaš, lai Deewa darbi pee wina parahditoš. Saprotamš, ka ari ne tadehł wiſch peedſi-

mis afts, lai Jesus to waretu dseedinat, lai ar to pee wina parahditos Deewa darbi.

Weenu leetu mums wajaga eewehrot, ja gribam pareisi saprast ta Runga atbildi — t. i., ka Jesus nelad neelaischas garas sarunas, bet weenmehr dod ihesus, bet lectischkus paskaidrojums un aisrahdijums. Kad winam jautā, kā zilweks war tikt swehrts, winsch atbild: „Zenschatees eeeet zaur teem schaureem wahrteem.“ Tā tas ir ari schini gadijumā: Jesus grib sajit, ka mums nebuhs schelotees un kurnet par to postu, kas mums usbruhk un nebuhs prafit un taujat, kadehl wirs semes ir til dauds nelaimes un zeeschanu. Naw pareisi sewi nomozit ar jautajumeem, kadehl Deews wisas schis zeeschanas peelaisch, kas muhsu firdis nospeesch: mehs labprahk palihdsam saweem lihdszilwekeem winu behdas, kadehl tad Deews nepalihds? Waj winsch to newar, winsch taf ir wis spehzigis, waj winsch to negrib — winsch tatschu ir mihlestiba . . . Nē, saka Jesus, tā jums nebuhs runat un gudrot; jums nebuhs wis prafit, kadehl Deews to darijis, bet gan, kas man jadara. Kad redsam sawu lihdszilweku postu un nelaimi, tad neprafisim, kursch ir grehkojis, bet gan stahdisim sew jautajumu, ko mehs waram darit, lai winam waretu palihdsset. Un kad mums pascheem usnahk behdas un zeeschanas, tad nekurnestim par to, jautadami, ar ko es to esmu pelnijiis, bet prafisim, ko schis zeeschanas pee manis grib panahkt? Tā tad jautajumam wajaga stanet newis kadehl, bet ar kahdu noluhku. Un us scho jautajumu mehs dabusim to paschu atbildi, ko Jesus demis: „Lai Deewa darbi taptu parahditi.“

Rahds no Wezas Deribas praweescheem raksturo Deewu, sazidams, ka winsch esot apsehpts Deews. Un schis raksturojums ir pareis, jo to esam peedsihwojuschi beeschi, ka daschreis Deews it kā no mums noslehpjas, un

mehs neto nemanam no wina sčehlastibas un mihlestibas. To mehs daudsreis usskatam, kà leelu taunumu, bet tomehr tas tà ir labi, jo ar to, ka winsch tà rihkojas, winsch leel eelšch mums attihstitees muhsu labakeem spehkeem. Muhsu gara dahwanas jau paliktu bes wajadfigàs isleetosčanas, ja wišs mums buhtu gaischš un šaprotams. Tikai tas, kam ar gruhtibàm sew jalausch zelšch us preekschu, tikai tas top stiprs un dabù to peedsihwot, ka wina behdas un zeesčanas tam top par swehtibu. Kas buhtu muhsu dšihwe bes zeesčanàm un behdàm? Ja nebuhtu posta, tad nebuhtu ari mihlestibas, ja nebuhtu zeesčanu, tad nebuhtu ari sčehlastibas, un Deewa darbi neparahditos wišos eelšchejās un ahrejās mišjas usnemumos. Tad truhktu pafaulè ta wišskaištakà — m i h l e s t i b a s ! Bet tad mums truhktu ari tizibas un patausčanas us Deewu, ja wišs pee Deewa buhtu šklairš un šinams. Tad nebuhtu eespehjamš pee mums parahditees wišam tam, kas muhsu dšihwei dod ihsto nosihmi. Bet tas wišskaištakais un zehlakais zilwekà stahw šakarà ar to, ka Deewš ir apšlehpts Deewš, lai ar to wina darbi tiktu parahditi zaur mums un eelšch mums.

Deewš tagad mums ir peesuhthijs gruhtus zeesčanu laikus. Kà mehs šchos laikus pahrdšihwosim? Waj ari eelšch mums parahdisees Deewa darbi? — Leelakais wairums zilweku ir pret zeesčanàm un šahpèm un, kad teem usnahł zeesčanas, tee kleeđš un šauz pehž palihdšibas, bet to nemas nenomana, ka lihđš ar šchim zeesčanàm nahł pee wineem ari swehtiba. Daschi domà, ka Deewa nemas neesot, jo zitadi jau winsch teem newaretu uslikt tahdu kruštu. Bet taisni krušts ir drošča šihme, ka ir gan Deewš, kas par mums domà, kas pee muhsu dwehšelèm strahdà, lai tàs glahbtu no pasuščanas. Ar katròm zeesčanàm mehs mantojam jaunu swehtibu, tà ka mums šchis zeesčanas wajadsetu šanemt ar peeku.

Waj naw taisniba kahdam gudram wihran, kas saka:
„Greeku prahnteeziba runa par weselibu un dsihwibu, bet
flimeem un mirejeem tai naw nela ko sazit, la weenigi
dot padomu ar pazeetibu nest to, kas janēs. Se kristiga
tiziba parahda sawu spehtu, mahzidama ar preeku panest
zeeshanas.”

Waj wisas tas skaitas zeeshanu dseefmas, kas
atrodamas muhsu dseefmu grahmatas naw pluhduschas
no sahpu un zeeshanu pilnam firdim? Un waj ta ne-
schaubiga tiziba, kas mums no winam pretim dweesch,
waj ta ari naw Deewa darbs, kas pee scheem zilwekeem
parahdijees un teem palihdsejis pahrzeest wisas gruh-
tibas. Kahds dsejneeks mums stahsta pasazinu par kahdu
sehnu, kam us muguras bijis leels kupris. Kahda nakti,
kad sehns par to loti noskumis bij aismidjis, peenahza
engelis pee wina gultinas un aistahra scho kupri: kupris
atwehras un is ta parahdijas diwi skaiti selta spahrni,
ta ka nabaga behrns ar teem wareja lidot lihds sawam
engelim us debesim. Kas israhdijas par kupri, bij spahrni,
kas, par lawelli, pateesiba bij atbalsts: semes zeeshana-
nas to darija par spehjigu usnemt zelu us debesim. Draugi,
waj ta ir tikai pasazina? Neskaitami zilweki, kas gah-
juschi zaur gruhdam zeeshanam, tani reds sawas dsihwes
peedsihwojumus un dsird no tas par zeeshanu swehtibu.
Amen.

538 ds. 7. p.

Spredikis rakstits 17. oktobri sem leelgabalu uguns.

Optimisms waj pesimisms.

Mat. ew. 28. n. 20. p.

Divejadi pasaules usskati no laika gala stahwejuschi weens otram pretim: a p s t i p r i n o s c h a i s, ko ar swesch-wahrdu apsihmē par optimismu un n o l e e d s o s c h a i s — pesimisms. Pirmais isteiz neschaubigu tizibu un pahrlēzibu par Deewa galihgu uswaru. Wīnsch skatās uf dsihwi no tā redses stahwokta, ka labais tomehr beidsot eeguhš uswaru par launo. Wisur tas reds Deewa wadoscho roku un ja ari apstahkli ir nesin zil gruhti, wīnsch tomehr zer, ka beigsees wīšs labi. Zilweki, kam schahds-pasaules usskats, ir sawā dsihwē preezigi, jo tee sina, ka teem, kas Deewu mihlē, wīšas leetas nahl par labu.

Otrs pasaules usskats — pesimisms peegreesch leelu wehribu dsihwes launām pufēm un schaubās par labā uswaru. Dsihwes launās pufes usluhkojot, tas aismirst, ka Deews walda par pasauli, un tapehž zilweki ar schahdu pasaules usskatu weegli saudē zeribu, drosmi un darba preeku. Schahdi pesimisti sauz zeribas un tizibas pilnos zilwekus par naiweem un weeglprahligeem, kas nesaprot dsihwes nopeetnibas, optimisti turpretim labprahl nesaistās ar pesimisteem, turedami tos par tahdeem, kas wīšas leetās reds tikai ehnas pufes. Katram zilwekam ir weens no scheem abeem dsihwes usskateem, tursch un ir pareisais? Lai waretu dabut atbildi, mums jajautā Pestitajs, ko wīnsch schini jautajumā saka:

Kursch dsihwes usskats ir kristigs —
optimismš waj pesimismš?

Ša kašdam buhtu eemeslis usskatit dsihwi no wis-
tumskašas pufes, tad tas ir muhsu Pestitajs. Winam
jau wjadseja usnemt zihnu pret grehku nn uswaret to
žaur miblestibu! Winsch pašina grehka waru, jo tukš-
nesi jau winam bij jaiszihna nišna zihna ar launo, kaš
winam stahjās želā, kad tas ussahla sawu darbu — De-
besu walstibas isplatišchanu wirs semes. Winsch šinaja
ari, žit launa ir žilwela širds, jo wisur, kur ween winsch
gahja, wisur winsch atduhrās us pretestibu, kà pee sawas
tautas, ta pee saweem mahžekleem, tà ari pat pee sawas
dsimtas. Mehš droschi ween buhtu saudejuschi wišu sparū,
ja šinatu, ka muhsu darbiba wirs semes beigsees ar krusta
nahwi un ka mehš, neskatotees us sawu miblestibu, to-
mehr beidsot tikšim aisleegti un nodoti no teem, kaš mums
stahw tuwu. Isliktās tibri, it kà wiši launee spehki buhtu
šabeedrojuschees pret Žesu, lai to waretu pašudinat. Wiš
wina apkahrtne bija lemts isnižzibai: winam wjadseja
šawai tautai šludinat bojā eeschanu un pat saweem mah-
žekleem tam wjadseja šazit, ka winsch tos suhtot, kà awiš
štarp willeem un ka teem wina deht buhschot jaet nahwē.
Ša, wina usdewums ir bijis neiššakami grahts un ka is-
misuma kleedseens islausčas no wina kruhtim wahrdi:
„Es esmu nahzis uguni eedesšinat wirs semes, nn kà es
gribu, kaut ta jau degtu!“ Un tomehr, neslatotees us
wišu to, mehš pee šawa Pestitaja neredšam ne wišma-
šalās šihmes no ismisuma un pesimismš. Winsch ween-
mehr ir tizejis šawa darba šekmem, tadeht ka winsch us-
tizejās Deewam. Gan winsch paredseja šawu nahwi, bet
ari augšchamželschanoš; gan winsch praweetoja sawas
tautas bojā eeschanu, bet tomehr winsch issazijis ari ne-
aismirštamvs wahrduš: „Debesš un seme šudis, bet mani
wahrdi nesudis.“ Un ja ari žilwetu grehki tam stahweja

preeschâ wifâ pilnibâ, tomehr winsch neschaubâs ne par weena grehzineeka atgreeschânâs eespehjamibu. Winsch tiz neween Deewam, bet ari zilwekeem: laulibas pahrlahpejai, laundarim pee krusfa un wispaiklihduschakam zilwekam uf eelas. Wifî wini spehja atgreestees un, kad tee to darijuschi, tad Jesus tos ir isglahbis. Ari wehsture leezina, ka Jesus usstats ir pareiss — jau dauds kas pasaulê ir tapis zitads, peenehmis tahdu weidu, kâ winsch to studinajis, un tadeht mehš zeram, ka ari beigas buhs tahdas, kâ Jesus to fazijis. Deewa zetu gals weenmehr ir pilniba un uswara. Wisam wajaga tâ isdotees un isnaht, kâ Deews to nospreedis: kas nododas Jesum, tas no wina teel wests pee mehrka, bet kas grib eet sawu zetu, tas zaur behdam un krusfa teel speests winam padotees.

Eâ ir mastizibas sîhme, ja zilweks pesimistigi statâs nahkotnê: wifš sche pasaulê jau ir tikai pahrejoscha parahdiba — ari grehks — tikai ne Deewa mihlestiba eelsch Kristus Jesus. Wina optimisma augstakâ palahpe parahdâs tehweises gala wahrdos: „Jo tew peeder ta walstiba. spehks un gods muhschigi.“ Schajos wahrdos wifas schaubas subd kâ tumfiba, saulei lehrot. Tahds ir Jesus dsihwes usstats. Mums naw weegli scho usstata peenemt. Mehš redsam, ka grehks un netiziba fazelas kalnu augstumâ un stahjas pret Jesus dibinato Deewa walstibu. Ceels ir tagad eenaidš pret basnizu un leela pasaulês netiziba. Tikumibas lihmenis, uf kahda tagad pehz 5 gadu ilga lara stahw zilweze, ir schausmigi semš. Zilweki nododas baudam un ispreezam, aismirsdami wifus zitus augstatus idealus. To wifu redsot zilweki, kas wehl turâs pee tizibas, pawisam saudê tizibu un ispluhst schelabâs par samaitato zilwezi. Daudsi no teem naw pat spehjigi sneegt schahdeem brachteem palihdsigu roku. Un tas behdigakais ir, ka ari daschi no muhsu tautas garigeem wadoneem paschi padewuschees schahdam pesimistigam pa-

Faules usklam un tad ispiilda sawus peenahkumus bes lahdas fajuhmas un firjnibas. Daschās aprindās tas ir palizis par paradumu tagadni attehlot wistumschakās krahfās un zilwezei paregot behdigu galu. Zilweki jau ismehginajufchi schahdus un tahdus lihdseltus, lai waretu sche kaut ko labot, bet leelakā dala no scheem lihdseltēem ir palikusi bes zereeteem panahkumeem. Un tomehr schi leeta ir tik swariga, ka mehš nedrihtstam atstahst neismehginatu neweenu paschu lihdselki! Wisleelakās breejmas jau ir netizibas peeaugschanā, un netizibas laiki jau weenmehr ir bijufchi tautas grimshanas laiki! Un schahdas grimshanas pasihmes tagad ir tik leelas, ka daschš labš zilweku draugs nokar galwu un nopuhshas lihds ar praweeti Eliju: „Nu ir deesgan — nem nu, Rungs, manu dwehseli, jo es neesmu labaks, nekā mani tehwi.“

Un tomehr schahds pesimifms ir nepeedodams. Buhtu netaisni apgalwot, ka muhsu laiku apstahkti ir bes kaut lahdas ifredses. Kas gan war eeskatitees otra zilweka dwehselē un apgalwot, ta winā tumschās teekfmes buhtu stiprakas par labajeem spehkeem? Un kas spehj praweetot nahkotni? Wehl muhsu tautā slehpjas daudš tikumibas spehka, pee daudš zilwekeem wehl mehš redsam neatlaidigu zenschanos pehz atbildes us swarigeem jautajumeem: „No kureenes mehš nahlam un us kureeni ejam un kas tur dsihwo ais sposhām swaigsnem?“ Daschreis jau teekam pilnigi pahrsteigti no tahdu zilweku brihnischkigas deewbijibas, kurus mehš tizibas sinā usskatijām par pilnigi weenaldfigeem. Un kad nu par muhsu tehwiu tagad ir nahkufchi gruhsti peemelleschanas laiki, tad par to nedrihtstam turnet un fuhrotees, jo wifas zeeschanas un peemelleschanas ir saweenotas ar sinamu swehtibu: tās palihds nosklaidrot un padfiliinat tautas raksturu. Un ja mehš ari redsam daschas newehlamas parahdibas muhsu basnizas un draudses dsihwē, tad tas tomehr wehl neno-

sibmè, ka basniza eet bojâ. Un ja basnizas ahrejais weids
 un eelahrta mainitos, tad tomehr Swehtais Gars, kas
 lizis muhsu basnizai isjeltees, gan pratis tai atrast peemeh-
 rotu weidu, ka ta warès pastahwet un darbotees ari turp-
 mat. „Redsi, es esmu pee jums ikdeenas
 lihds pasaules galam,” saka Pestitajs. Tas Kungs
 jau newar atstahst sawu draudsi, zil reises jau kristigâ
 draudse, ka likâs, stahweja besdibena malâ, bet lihds schim
 wina weenmehrdabujusi peedsihwot, ka taisni tad, kad
 truhkums un posts ir wisleelats, ka taisni tad palihgs un
 glahbejs ir wistuwaki. Un kâ optimisms ir preelsch wis-
 pahribas, tã tas ir ari preelsch katra atsewischka zilwela.
 Tu warbuht raisejees nn behdajees par nahkotni, par sawu
 un sawu behrnu likteni — tu warbuht pee zilwekeem redsi
 tilai launu un esi saudejis tizibu un zeribu uf wisu labu.
 Sinams, dsihwe naw weegla, un nahkotne daschreis tee-
 scham israhdas tumscha un druhma, bet ja taisniba ir
 Pestitaja wahrdeem: „Es esmu pee jums lihds pasaules
 galam”, waj tad mums ir eemesls behdatees un baitotees?
 Un ja Deews ar mums usleek trustu un ussuhta behdas,
 tad neissamifisimees, bet apleezinasim droschi: „Bet pee
 tewis es paleeku weenumehr!” Dauds gruhtibam mehs
 waretu isbehgt, ja tilai mehs gribetu tapt zitadi, — ja
 mehs paschi buhtu labaki, tad ari muhsu dsihwe buhtu
 labata; muhsu nahkotne buhtu gaischaka, ja mehs paschi
 buhtu labaki un godigaki. Tadeht nesaudefim tizibu ari
 dsihwes gruhtos brihschos un fanemsim no Deewa rokas
 wisu, ko winsch mums peeschkir, weenalga, waj tas nu
 buhtu mums patihkams, waj ne. Un ja tew ari preelsch
 schis pasaules wairs naw nekahdu zeribu, tad zere uf
 muhschigu dsihwoschanu, jo taisni schi zeriba ir wiswa-
 igakais pamats muhsu optimismam. Nekahda pasaules
 wara jau muhs newar israut no Deewa rokas. Kai
 tad mums bihtees, kad wiss, kas mums waretu eedwehst

IV.

31. oktobri 1919. g.
548. dseefma.

Dauds esam šanehmuschī, dauds tiks prasīts.

Luhf. ew. 12. nod. 48. p.

Tas bija 31. oktobri 1517. g. taisni pl. 12 pusdeenā, kad Martinsch Luters peesita sawas 95 teses pee Witenbergas basnīzas durwim. No winsch darija, tas jau nebija nekas sewischks un jauns, jo tā jau mehdsā darit wisi mahzitee wihri, kad tee gribeja nosklaidrot weenu waj ottru leetu. Schee 95 teikumi jau bija sarakstīti latinu walodā un tadeht wini bij wairak nodomati sinibu wihreem nekā tautai. Saufajam, bahlajam muhtam jau nebija ne jausmas no teem milsu panahkumeem, kas bija nolemti wina teikumeem. Schee teikumi tika pahrtulkoti wahzu walodā, nodrukati un tad tā wehja spahrneem aplidoja wisu Wahziju un drihs ween bija wisu mutē: neko zitu nedsirdeja wairs runajam, kā ween par schein Lutera teikumeem. Rā tas issklaidrojams? Nu gluschi weenfahrschi: Luters bija eefehrpis wahrdos tās domas, kas jau nodarbinaja tautu domas un tad nu wisur dsirdeja spreescham: „Tee bij ihsti wahrdi ihstā weetā!“ Rustiba bija pawisam neparasta — pee tautas leelakā peekrischana un sajuhšma, pee katoku garidsneezibas fihwakā pretestiba. Bija aisdedsinata uguns, kuru wairs neweens newareja apslahpēt: us schein 95 teikumeem tika uszelta muhsu basniza, kura sauzas par ewangeliskū,

tapeh3 ka ta stahw uf ewangeliiuma pamateem un luteriſku, newis tapeh3 ka ta tiz uf Luteru, bet tapeh3 ka ta tiz tàpat là Luters. Luteru mahziba jau naw nekas zits, ka ta pate mahziba, ko sawâ laikâ sludinaja un mahzija apustuli. Un tapeh3 ari ewangeliskâ basniza naw kaut kahda jauna basniza, bet gan wezâ apustulu basniza, tikai tihrita no wisâm maldu mahzibâm, ko ta par gadusimteneem bija peesawinajusees. Un kad nu mehs schodeen peh3 402 gadeem peeminam scho leelo tibrischanas darbu, tad ari mums ir jaapfkata tâs dahwanas, ko tizibas atjaunoschana mums dewuse, lai mehs kluhtu skaidribâ par to, ko wina no mums prasa. So no mums prasa ari tee wahrdi, ko schodeen esam likuschi par pamatu sawam apzerejumam. See mums ussauz:

Ar tizibas atjaunoschana jums dauds ir dots, bet ari dauds no jums tiks prasits.

Tadehl schodeen apzereſim

- 1) Dahwanas, kuras esam sanehmuschichi un
- 2) Peenahkumus, ko tâs mums usleek.

1.

Kad apfkatam dahwanas, ko tizibas atjaunoschana mums dewusi, tad redsam, ka tâs ir gan laizigas, gan ari garigas. Tizibas atjaunoschanas laizigas dahwanas ir loti leelas un plaschas: pateizotees tizibas atjaunoschanai mums tagad ir dselszeli, fabrikas, leela tirdsneeziba un ruhpneneziba, ar wahrdu fakot, wisa saimneezibas labeerihziba, ar kuru mehs tâ lepojamees. Daudseem gan tas isklausisees sawahdi un tee pat jautâs: „Bet kas tad wisâm schim leetâm par fakaru ar tizibas atjaunoschana?“ Uf to nu es gribu atbildet un sa3it, ka ja nebuhtu tizibas atjaunoschanas, tad nebuhtu mums wisu scho leetu jau a3i ta wentahrschâ eemeſla, ka pirms tizibas atjaunoschanas 3llweli wiſi leelakâ waj masakâ mehrâ bija ſaiſtiti.

gan kà dsimtklaudis pee saweem kungeem, gan ari, kà pee katolu basnizas peederigi, pee schis basnizas noteikumeeem un likumeem. Un wisfwarigakà kahrtà katolu basnizà jau toreis bija muhtu kahrtà. Tifai ta ween darija swehtu un kas par tahdu gribeja palikt, tam wajadseja behgt is pasaules un dotees klosteri. Tur pawadit dsihwi gaweschanà un deewluhgschanà tika usskatits par dsihwes augstako idealu.

Tad nahza tizibas atjaunoschana un dewa zilwekeem brihwibu, mahzidama, kà zilweks zaur tizibu war titt swehts un brihws. Zilweti, kas schai mahzibai peekrita, wairs nebehga is pasaules, bet gan strahdaja pasaulè, lai to ar sawu darbu westu us preekschu, pretim labakai nahktonei. Tà zilweti, pateizotees tizibas atjaunoschana, tika nowirsiti no winu maldu zeleeem, tad tee sahka pehtit un meklet, lihds weens atradums un isgudrojums pehz otra wainagoja winu puhles. To paschu loti pareissi isteizis kahds glesnotajs sawà glesnà, kura attehlo kahdu katolu basnizas ubagu muhtu, kas ar sawu ehfeli, apkrautu daschadam saubagotàm dahwanàm, stahw netahl no Sw. Gotharda tunela Itelijas pusè. No tunela paschlait parahdàs milsiga lokomotive, kas welt garu pretschu wilzeenu. To redsot muhtu sagrahbj newaldamas dusmas, un winsch labraht buhtu isnihzinajis scho neswehru, jo winsch juht, kà ta draudè ar isnihzibu winam, wina muhtu kahrtai, ja wisai katolu tizibai. Bet kad nu winsch nespehj stahtees zelà kulturàs attihstibai, tad winsch sakrampè duhri un rahda to pretinnahkloscham wilzeenam. Draugi, schis muhts ir wisas katolu basnizas weidols, kas, ja tas ween buhtu eespehjams, wehletos atgreest wisu dsihwi widus laiku ffeedes, tur zilweti bija saistiti, tur wadoschee gari wehl snauda tàpat kà dabas spehki. Waj ta naw leela dahwana, kà tizibas atjaunoschana schis waschas ir sarahwuse un dewuse walu wisam attihstitees?

Bet tur tad nu wehl garigàs dahwanas, pirmâ weetâ sinams Deewa wahrds. Tas gan jau zilwekeem bij dots sen agrak, bet sveschâ tautai nesaprotamâ walodâ, tâ ka latinu bibele sinamâ mehrâ lihdsinajàs koschai rotas kastitei, kuras atflehga bija pasuduse. Luters zilwekeem neween atdewis scho atflehgu, bet ari atflehdsis scho kastiti, pahrtulkodams swehtos rakstus tautai saprotamâ walodâ, ka tee katram kluwa peeeetami. Bet ta leelakâ tizibas atjaunoschanas dahwana tomehr ir, ka Luters mums ir rahdijis zelu us debesim. Kad katolu basnizas lozekli jautaja, kas teem jadara, lai taptu swehti, wineem pafkaidroja, ka wajagot peesaukt swehtos, kas tad par wineem aisluhgshot Deewa preekschâ. Luters turpretim aifrahdija, ka netur bibelê neesot mineti swehtee, kas buhtu japeesauz, bet gan Jesus esot sazijis: „Nahzeet schurp pee manis wisi, kas esat behdigi.“ Un tad ari zilweki ir nahkluschi un bes kahdeem starpneekeem greesuschees pee Deewa un tâ atraduschi meeru sawâm dwehselem. Tahdas ir tizibas atjaunoschanas dahwanas.

II.

Schis dahwanas ir leelas, bet leeli ir ari tee peenahkumi, ko winas mums usleek. Mehš dsirdejam par tam leelam pahrmainam, kas pasaulê notifikuschas pateizotees tizibas atjaunoschanai. Par to mums no weenas puses japreezajas, bet no otras puses mehš nedrihstam aismirst ari to, ka wisam schim leetam ir ari sawas ehnas puses, ka peem. strahdneeku gruptee apstahkli un zitas leetas. Gan ari sche, pateizotees Kristus sludinatai mihlestibai, ir jau dauds kas darits, bet wehl ir dauds kas darams. Un tad mehš dsirdejam par bibeli, kuru Luters dahwajis tautai. Waj muhsu laikos schi dahrga grahmata atkal naw tikuse nowahrtâ? Zif gan ir tahdu mahju, tur schi

grahmata wehl it deenas teef zilata un no tās smeltš
dšihwibas uhdens, kas no winas iswerd?

Rā ar tewi ir, draugs, waj tu weenmehr smel no
schi dšihwā uhdens awota? Ja ne, tad neaismirsti, ka
tizibas atjaunoschana ari tew usleef par peenachtumu,
meklet un pehtit schai grahmatā, un es tew waru apgalwot,
ka winā tu atradisi dšihwibas uhdeni ari sawai dwehselei.
Un tad tas buhs notizis, tad ari tew buhs peenachfuschi
atjaunoschanas swehtki. Sinams, ar bibeles lasischanu
ween nepeeteel, mums jazenschas un jaiseet us to, lai ta
ribta swaiguite Jesus Kristus uslehtu ari muhsu firdis,
lai mehs tad atsihtu winu par sawu glahbeju, noscheh-
lotu sawus grehtus un ar wina palihdsibu waretu ussahlt
jaunu dšihwi. Zitadi mehs welti reis klaudsinasim pee
debefu durwim; ja nebusim atgreesufchees, tad us muhsu
klaudsinaschenu atskanēs tee wahrdi: „Pateesi es tew
falu, es tewi nepasihstu.“ Tad mums nelihdsēs ari tas,
ka mehs atsaufkimees us sawu ewangelisko tizibu, jo tad
tas Rungs no mums prasis, waj mehs esam bijuschi tee
wislabakee kristigee, kreetnakee gimenes lojekli, ustizigakee
nama tehwi un nama mahtes, paklausigakee kalpi, ap-
finigakee eeredni, godigakee tirgotaji, tšchaklakee basnizeni,
schehlfirdigakee nabadšinu draugi — gaischas swezes pa-
fauļ un femes sahlš. Un tad taps pee mums peepilditi
Kristus wahrdi, kurus sahlumā dsirdejām: „No itweena,
kam dauds ir dots, dauds meklēs un kam dauds ir ustizets,
no ta wairat prasis“ un tāpat ari tee, kas saka, ka katru
saru, kas augtus nes, to Deews schlihstis, lai tas nestu
wehl wairat auglu.

Amen.

104. ds. 5. p.

Rakstits 29. oktobri sem leelgabalū pehrkona.

V.

2. nowembri 1919. g.
Dseefma 575.

Waj muhsu laiku zilweks wehl war tizet brihnumeem?

Mat. ew. 17. n. 20. p.

Jesús wahrdi, kuruš nupat dsirdejäm, burtistâ no-
sihmê nemot, ir neespehjami un pahrspehleti: kalnuš pah-
zelt mirstigam zilwekam ir pilnigi neespehjami. Bet
muhsu Pestitajs jau mihl leelas domas eetehrpt ihsos,
spilgtos teikumos un tee mums tad jasaprot newis bur-
tisti, bet pahrneštâ nosihmê. Bet ari tad schi teikuma
faturš paleek brihnischligš: tizigais spehji padarit nee-
spehjamu par eespehjamu, tã tad winsch spehji darit brih-
numus. Brihnumus! Kad modernš zilweks dsird scho
wahrdu, tad winsch pasmaida un šaka: „Ne, brihnumi
naw eespehjami, nedš Deewš spehji darit brihnumus, ne
ari zilweki war tahduš peedsihwot.“ Bet zilwekeem, kas
noleeds brihnumu eespehjamibu, ir janoleeds ari Deewa eša-
miba, jo brihnumu tiziba jau ir us to wiszeeschako šaistita ar
tizibu us Deewu. Ne par wolti kahds no lzelakeem dsej-
neekeem šaka: „Brihnumi ir tizibas mihtakais behrns.“
Šadehl ari schodeen gribam tuwal apstatit jautajumu:

Waj muhsu laiku zilweks wehl war tizet
brihnumeem?

Muhsu Pestitajs neween turejis brihnumus par
eespehjameem, bet ari pats darijis brihnumus. Ša kahds

fchaubàs par Jesus spehjam darit brihnumus, tad winam
 jaapschauba ari tas, ka Jesus ir Deewa dehls. Pee
 Jesus jau wina besgrehzigà persona ir wisleelalais brih-
 numus. Wina brihnumi jau ir wina deewischlà spehta,
 kas wina pildija, ispluhdums. Jesus dsihwè jau wiss ir
 brihnumus: wina dsimschana, nahwe, augschamzelschanàs
 un debessbrauffschana. Ja mehš stribpojã brihnumus
 no Jesus dsihwes, tad winsch wairš naw Deewa dehls,
 bet tahds patš zilweks là mehš, bes brihnuma darbeem
 winsch ir weenkahršchs tikumibas fludinatajs, kahdu pa-
 faules wehsture naw masums. Muhšu tiziba us Jesu
 teel leelà mehrà masinata, ja mehš noleedsam wina brih-
 numu spehkus. Nemšim tikai weenu brihnumu no wina
 dsihwes — wina augschamzelschanos. Ja mehš scho wina
 augschamzelschanàs brihnumu stribpojã, kahdas schaus-
 migas selas gan tam nebuhs preelst muhsu tizibas! Ja
 Jesus naw augschamzehlees, tad muhsu tiziba ir weltiga,
 tad mums naw pestifchanaš, tad naw neweena, kas muhs
 aiffstahwetu pee Deewa, tad mums pascheem jabuht saweem
 peštitažeeem un mums naw ko zeret us schehligu Deewu
 un paradises laimibu. Ja, ja mehš wispabrigi issala-
 mees pret brihnumu eespehjamibu, tad ar to mehš atnemam
 kristigai tizibai winas pamatu. Tad wispirms jaapflust
 muhsu luhgschanã, jo katra luhgschana, ko mehš us
 augschu raidam, katra nopuhta: „Kungs, palibdsi mums“,
 jau teel us augschu raidita zeribã un pahrleezibã, ka Deewš
 palibdses t. i. daris brihnumus. Rahda nošime tad
 muhsu luhgschanã, ja mehš netizam, ka Deewam ir
 eespehjamš eejauktees pasfaules gaitãš un tãš wadit pehš
 sawa prahta. Un waj naw muhsu starpã ari daudš
 tahdu, kas peedsihwojuschi luhgschanu pallausfchanu?

Rad mehš skatamees atpakal us sawu dsihwi, waj
 tad mums naw jaleezina, ka ari tur ir daudš brihnifchtiga.
 Misionari stahsta, ka wini tur tahlumã starp paganeem

dsihwodami, dabujufchi peedsihwot rokâm taustamas luhg-
schanu paklaussichanas. Rahds misionars stahsta, ka winsch
reis tizis eelenkts no meschoneem. Winsch stahwejis at-
speedees pret kahdu koku. Tad meschonu wirsaitis metis
uf winu sawu schlehpu, kursch wirs wina galwas eeurbees
kofâ. Tam sekojis otrs, kas aiskehris wina jepuri. Tad
winsch trescho reis pazehlis roku, lai mestu uf winu nahwi
nesoscho schlehpu. Bet peepeschi uf wirsaiti metusees kahda
seeweete, kas atturejuse winu no schlehpa meschanas un
tâ isglabbuse misionara dsihwibu. Schi seeweete nesen
atpakal bija tapuse kristita.

Tamlidhsigus brihnumus mehs esam peedsihwojufchi
dauds gan slimibâ, gan zetojumâ, gan ari zitâs behdâs.
Warbuht mums tas wiss islitâs pilnigi dabigi, bet kad
labaki apflattijamees, tad redsejam, ka sche atkal bijam
peedsihwojufchi wezo pateesibu par luhgschanu paklausi-
schanu. Gan tahdus ahrigus brihnumus mehs nedabu-
jam peedsihwot dauds, par leelakai datai jau brihnumi no-
risinajas zilweka dwehsele. Mehs daschreis esam dsirde-
jufchi waj lasijufchi par zilwekeem, kuri peepeschi atgree-
sufchees un no launeem zilwekeem tapufchi par labeem.
Domasim ween par leelo apustuli Pawilu un wina brih-
nischlo atgreeschanos zelâ uf Damastu. Titai zaur brih-
numeem mehs waram tift par Deewa behrneem. Stahdi
ween few jautajumu, kâ tu esi palizis par Deewa behrnu
un kam tew japateizas par sawu atgreeschanos. Mehs
zilweki jau wisu gribam zitadi, nekâ to grib Deews, un
tapehz wina eejaukschanas muhsu dsihwê ir nepezeeschama
un ta noteel beeschi brihnischkâ kahrtâ. Brihnumi ir Deewa
spehka un mihlestibas sihmes pee zilwekeem. Tos mehs
daudsreis esam peedsihwojufchi sawâ dsihwê, jo mehs sawu
dsihwi nemas pilnigi nespehtu saprast, ja mehs schahdus
brihnumus noleegtu. Un kâ mehs sawu dsihwi nespehjam
saprast bes brihnumeem, tâ nespehjam saprast ari pafauls

wehsturi. Gan pawirschi skatotees mums wehsture isleetas kà dabigu notikumum wirkne, bet usmanigaki winà eeslatotees, muhsu azs wisur atrod neredsamà Deewa rokas pawedeenus. Tos mehs redsam ari muhsu masàs tautinas wehsture: ari muhsu tautu tas Rungs brihnischkà kahrtà ir wadijis un, kad tagad winsch muhs nostahdijis zeeschanu un sabbju juhà, tad ari tas naw notizis bes sinama noluhka; mehs waram droschi palautees us to, ka muhsu tauta no schim zeeschanam isees apstaidrota ar jaunum tizibu us Deewu.

Ja Deews nedaritu brihnum, tad ari muhsu ewangeliskà basniza buhtu neglahbjami pasuduse. Skateet ween, zil brihnischkà ir kristigàs basnizas wehsture: kà kristigà draudse brihnischkà kahrtà tituse wadita zaur wajaschanas laikeem, ka ta dabujuse peedsihwot tizibas atjaunoschanas swehtibu. Un ari tagad laiks kristigai basnizai naw weegls, jo eenaidneeku winai ir dauds, bet mehs neschaubamees, ka Deews brihnischkà kahrtà palihdses kristigai basnizai, kà lihds schim palihdsejis un mehs warefim droschi dseedat, kà pagahjuschà nedelà swinetos tizibas atjaunoschanas swehtkos esam dseedajuschi: „Mums debes manta paliks!“

Beidsot bes brihnumu tizibas mehs newaram fapraft ari pasaules iszelschanos. No kureenes zehlees wifschis pasaules plashums, kas muhs no wifam pusèm apnem? Waj tad wifas schis miljonu swaigsnes un debesu spihdelli zehluschees paschi no sewis? Un ja ari tee paschi no sewis zehluschees no muhschigas weelas, kas tad dewa tam wifam wajadsigo spehku, ka no schis weelas wareja zeltees radibas kronis — zilwels? Bes Deewa — raditaja jau naw schi pasauale domajama. Ja mehs peenemam, ka wifschis tas zehlees un radees nejauschi, tad jau ar to mehs stahwam wehl leelaka brihnuma preekschà. Materialisms, kas mahza, kas wifschis zehlees no sinamas pirmweelas, jau no mums prasa dauds leelaku tizibu nekà

bibele, jo tas jau ir daudš leelaks brihnums, ka kaut kas buhtu warejis zeltees bes kahda noteizeja un raditaja. Ne, mehš sinam, ka Deews ir schis Raditajs, ka winsch wehl schodeen gabda un ruhpejas par pasauli, kad ta aif zilweku neprahitibas un neapdomibas taisas nowehrtees no pareisa zeta.

Ta tad brihnumi wis naw pasaules kahrtibas trauzejumi, bet gan jaunu spehku peeweschana schis pasaules eekahrtai. Ras preeksch kahdeem gadu desmiteem tila turets par neespehjamu, tas tagad tapis par eespehjamu — zilweki ar gaisa kugeem eekarojuschi sew gaisu un ar semuhdens laiwan — uhdeni. Bet kadeht zilweki ta pretojas brihnumu atsihschanai? Tas tapehš, ka zilweki grib nostahtees ahrpus Deewa wadibas — wini grib atsiht tikai to, ko wini ar sawu spehku un sapraschanu war fasneegt un atsiht. Tikai tas zilweks, kas buhs peedshwojis, ka muhsu spehzihsch loti wahisch, tas pilnigi nodosees Deewa wadiba, tas wisā pasaulē redses Deewa roku — tahds atsihs to, ka wisš, kas muhs apnem, ir brihnums; bes brihnuma naw radees neweens pats zilweks un bes brihnuma neweens pats zilweks newar tapt par Deewa behrnu. Lai Deews mums palihds jo drihs nahht pee schis atsihschanas. Amen.

88 ds. 7 p.

Rakstits 1. novembri sem leelgabalu trohschna.

9. novembrî 1919. g.
Džeefma 530, 1—6.

Waj Deews ſcho karu pasaudejis?

Abatuta gr. 2. n. 13—14. p.

Wehl weenmehr ſmagi jo ſmagi zeescham no breefmigà kara un nemas nesinam, kad beigsees schis zeeschanas un eestahsees atkal meers, pehz kura mehš wifì tik loti ilgojamees. Kad niknàs zihnas reis buhs iszihnitas, un tautas, no afinsifleeschanas noguruschas, lits eerotschus pee malas, tad mehš uselposim, itkà mums no fruchtim buhtu nonemts ſmagš flogš. Tomehr mehš netikšim walà no baigàm ruhpeem un nojautas, ka saudejumi, ko zilweki ſchini karà ir zeetuschi, ir neatšwerami. Un ſcho ſahpju zehlonis ir aisdomas, ka Deews ſcho breefmigo karu mums wolti usfuktijis, jo pasaule jau ar to naw labota, ari muhsu tauta naw atgreesa un beidsot mehš redsam, ka wifì top wehl flittati nekà tas bija pirms kara. Wifù to apdomajot, luhkofim atrast atbildi us jautajumu:

Waj Deews naw ſcho karu pasaudejis?

Ratram, kas usmanigi noslatàs kara sekàs, ir jafata, ka maksa, to prasijis karsch, ir loti leela, un kad panahkumi nesaeetas ar maksu, tad jau mums jarunà par saudejumeem. Ja, ja mehš us wifù ſtatamees tilai no tihri zilwezigà redses stahwokka, tad mums gan jafata, ka zilweze ſcho karu pasaudejusi. Maksa ir bijusi par leelu: nekaitamas un-needomajamas naudas sumas ir

par wolti isschkeestas, gan kà schahweeni gaisà isschauti,
 gan kà kugi ar daschadàm mantàm jubras dšilumos no-
 gremdeti: pilsehtas un sahdschas, kas gadu simteneem ilgi
 tikuschas buhwetas, ir karà nopostitas un nodedsinatas.
 Waj tad naw taisni tà, kà to saka muhsu schis deenas
 wahrbi: „Waj tas naw no ta Runga Sebaot, ka taudis
 strahdà preeksch uguns un tautas darbojas wolti?“ Un
 kur tad nu wehl neškaitamàs zilweku dšihwibas un mil-
 jonu ispostitàs gimenes laime? Un kur tad wehl tibri
 garigee faudejumi: firsnigàs atteezibas starp tautàm, ko-
 pigee zenteeni un ideali — wisi pagalam! Un ko tad
 zilweze ir eegurusi par wiseem scheem saweem faudejumeem?
 No zilwezigà redses stahwokka skatotees, mehs pagaidam
 neredsam nekahdu panahkumu, Taisni otradi — galweno
 faudejumu wehl nemas neesam peeminejuschi — daudsi ir
 faudejuschi sawu Deewu! Daschi, peedsihwojuschi gimenes
 laimes sabrukumu, ir sakluschi par Deewu schaubitees, daschi
 turpretim naw warejuschi panešt uslittàs gruhtibas, tee ir
 domajusch: ja Deews naw warejis nowehrst wisu scho
 postu, tad winsch naw wisšpehzigs, waj ja winsch to ir
 warejis un tomehr naw darijis, tad winsch naw wisšcheh-
 ligais un labais. Zilwekam tas neko nekaitè, ja tas
 saudè wisu pasauli un eemanto sawu Deewu. Bet nu
 zilweks Deewu saudejis: luhgschanas naw tikuschas pa-
 klausitas, palihdsiba naw tikusi sneegta, un mihlestibas
 saite tautu starpà pawisam pahrtuhkusi. Un ja zilweze
 ir Deewu saudejusi, waj tad ari Deews naw scho karu
 saudejis, jo ko tas Deewam palihds, ka winsch isnihzina
 pasauli un pasaudè zilwekus? Tas ir jautajuma sma-
 guma punktš: waj Deews teešchàm schahdà nosihmè karu
 pasaudejis? Ko mehs waram atbildet teem zilwekeem,
 kas mekledami un waimanadami nahš pee mums schini
 laikà un stahda tamlihdšigus jautajumus? Muhsu wahrbi
 jau saka, ka tee schausmigee faudejumi, ko zilweki ir pah-

zeetufchi, ir nahufchi no Deewa. „Waj tas naw no ta Runga Zebaot? Waj tad war kaut kas notikt, ko winsch nepeelaistu, waj kas buhtu pretim wina gribai? Tad jau mums nebuhtu Deewa, bet besgaligs juzellis, tad mehš teeschäm buhtu Deewu saudejufchi. Waj ari praveetis Moos nesafta: „Waj tad kahda nelaiame noteek pilsehts, ko tas Rungs nedara?“ Ja mums bes wina sinas un mats nekriht no galwas, tad kaunums mums war usbrukt tikai tad, ja ais kaut kahdeem eemesleem Deews to peelaisch. Un tad ari par weenu lectu naw ko scharbitees: Deews ir scho karu peelaidis, tas ir notizis ar Deewa sinu. Bet tadeht gan? — Us kahdas waltis tarogu bijufchi rakstiti tee wahrdi: „Karata pehdejais lihdsellis.“ Kad tautas wairs neklausfa Deewa wahrdeem un pamahzibäm, kad daschadi grehli un noseegumi saht plositees ka uguns leesmas, tad naw wairs zita lihdselka ka karfch.

Pea ta ir wainigi zilweki ar saweem grehkeem, bet ka schee kari iszetas un tik breezmigi pahrmahza zilwekus — tas nahf no Deewa. Bet waj schis lihdsellis naw par stipru? — Sakat, waj gadijumos, ja behrns neklausfa, fiteeni ir preech wina par stipru? Ja slimneeks zitabi naw glahbjams, ka ar kahjas waj rokas nonemschanu, waj tad schis lihdsellis ir par stipru? Deewam zilweki ir par dauds mihli, lai winsch teem wina akluma deht lautu eet bojä, tadeht winsch atkal noturejis leelu teefas deenu par tantu grehkeem zaur scho pafaules karu. Preefch kara jau kristigäs tizibas isplatifchanai par leelato kawekli bija zilweku darbu un panahkumu deewinafchana. Tika besgala dauds par to spreesfs un runats, zil leelus panahkumus zilweki fafneegufchi gan kulturä, gan ari finibäs, tika aifrahdits pat us to, ka zilweki esot jau tik tahlu, ka tee bes Deewa warot nodibinat paradisi semes wirfä. Bet te nu schis karfch ir fatreezis wifus schos seepju burbukus,

tas ir rahdijis wisu zilweku besspehziibu un nostahdijis zilweku launās ihpaschibas tahdā gaismā, ka mums schaufmas usnahk par to eedomajotees.

Bet te nu mums ir dota eespehja atgreesstees un ufflausit, ko Deews mums šaka par sawu scheplastibu. Mehš redsam, ka zilweku deewinaschana gut pihschtos fatreekta pee ihstā Deewa kahjām, un zilweku eedomiba ir dabujusi nahwigu treezeenu. Preeksch kara jau zilweki daudsfreis ir sobojuschees par ewangelija wahrdeem un tos nizinajuschi, nepeegreeschot nelahdu wehribu tam, ka Jesus sawu dsihwibu par mums nodewis. Ja tas tā buhtu turpinajees, tad jau Jesus Golgatas zeeschanas buhtu weltigas. Sagad nu Deews ir nahzis un prasjis miljoneem jauneku un wihru dsihwibas: winsch teem lizis mirt wisas pasaules preekschā un pee tam wehl preeksch ziteem. Un waj tagad scheem „ziteem“, kas tak naw nemas labaki un kas naw masal wainigi pee pasaules grehkeem, nekā tee, kas kara laukos krituschi, waj tagad teem newajadsetu fist pee sawām kruhtim un fazit: „Waj ari Jesus naw miris preeksch mums, lai muhs atswabinatu no grehkeem un muhschigas pasuschanas?“ Tā Jesus zeeschanas ir atkal eemantjuschas sawu nosihmi un sludinuschana par wina krustu tiks pehz kara turpinata pee pasaules tautām.

Un beidsot mums jafaka, ka Deews newar peelaisk kludās, ja ari mehš tagad wisus notikumus newaram pilnigi šaprast. Deewa walsstibai tomehr jatop isplatitai un wairotai, Deewam jau ir eespehjamš wisas leetas tā eefahrtot, ka winsch war šasneegt sawu noluktu. To mehš redsam ari muhsu basnizas wehsture. Karam jau sawā sinā wajaga buht Deewa palihgam, kas palihds Deewa walsstibai wirs semes isplatitees, jo pateizotees karam schai sinā nedauds gados teel šasneegts wairak nekā ar nekaitameem špredikeem un grabmatām. Tadehl ari muhsu

gala slehdseens ir, ka Deewa walstiba buhs weenigais eegurums schini kara laika, lai taptu peepilditi rakstu wahrdi: „Ta seme top peepildita ar ta Runga godibas atsihschanu, ka uhdens aplahj juhvas dibenu.“ Ka juhvas dsilumi tadehl ir raditi, lai uhdens tos aplahju, tapat ari wisa seme preefsch tam, lai ta buhtu Deewa godibas leezineeze. Wisu kopâ sanemot jasaka, ka Deews naw scho karu pasaudejis, bet ar to gribejis zilwekus, kas no wina bija atsweschinajuschees, atkal wiltt pee sewis. Ja, tas Rungs wisu labi ir darijis, winam lai ir gods un slawa muhschigi. Amen.

530 dseefmas 10. p.

VII.

16. novembrî 1919. g.
Dseesma 406, 1—6.

Preeka wehstis.

Sesajas gr. 52. nod. 7.—10. p.

Rahda leela starpiba stary tàm juhtàm, kas pagahjuschâ swehtdeenâ pildija muhsu firdis, schini weetâ stahwor, un stary to, ko tagad šajuhtam! Pagahjuschâ swehtdeenâ muhsu firdis bija nospeestas: mehš nemas nezerejâm, ka til ahtri waretu nahlt glahbinsch, bet nu tagad mehš waram atstatitees us muhsu waronigâ karaspehka darbeem, kas mehš atswabinajuschî no eenaidneeku waras. Mums ir eemešs zeret, ka eenaidneeks drihsumâ pawisam tiks isdsihts no muhsu semes un ka tad eestahsees meers, pehz kura mehš til loti ilgojamees. Ja, tàs bija preeka wehstis, ko mums pagahjuschâ nedela nefuse, un mehš sinam, žit žilweki ir tšakli, kad teem ir laut kas preezigs sinojams, bet žit gauši mehš ešam, ja mums muhsu lihdižilwekeem stahstams laut kas behdigs. Par preeka wehsti runâ ari praweetis Sesaja muhsu schisdeenas wahrdoš. Winsch ūlatàs no druhmàs tagadnes nahlotnê un tad tehlo jauku ainu. Mehš sinam, ka tas, par ko winsch runâ, peepildijas tikai pehz daubseem gadu simteneem un tapehž mehš waram wehl jo wairak runat

Par preeka wehsti

un apsuhtot

- 1) eelšch kam wina pastahw un
- 2) kâ wina teel sludinata.

Bezās Deribas laudim ar babiloneeschu usbrukumu bija usnahtfuschas behdu deenas, jo babiloneeschi wineem bija laupijuschi winu patstahwibu. Bet tas wehl nebija tas launakais. Winus mozija weenas domas un tās bija: „Ja mehš esam werdsibā, tad ari Deews wairs naw muhsu waldneeks. Mehš neesam saudejuschi weenigi sawu politisko brihwibu, bet esam atstahri ari no Deewa!“ Draugi, waj mehš nebuhtu laita tikuschi atswabinati no eenaidneeka? Te slehpjas dsila pateesiba wisām tautām: ja Deews neenenem noteizofschu weetu muhsu firbi, ja winsch newalda par mums, tad mehš firbi sajuhtam it kā sahpiгу luhsumu — ja, tad Deewa swehtiba newar dufet us muhsu darbu, un agrak waj wehlat peenahf deena, fur wisam jaet bojā, ja tas Rungs naw ar mums. Ja gribam wahjinat kahdu zilweku un gahst wiau postā, tad peeteek, ka nemam wina tizibu, tad waram buht pahrleezinati, ka winsch nespehs turetees pretim kahrdinaschanām un ees bojā. Tāpat ari tautas stiprums pastahw winas skaidrā firdsapsinā atteezibā us Deewu, bet wahjums, ja ta kalpo un pabodas grehtam.

No schim Israela tautas tumschām deenām praweetis skatās tahlajā nahlotnē: tur winsch reds, ka wis pahrwehrfuschas: Deews ir atkal eenehmis sawu godibas troni, Ziana atkal atgreeschas pee ta Runga un Israela tauta atkal teek eepreezinata. „Gawilejeet juhs Jerusalemes muhru drupas, jo tas Rungs juhs atkal uszels!“ Sche gan naw sazits, kas notizis, us ko dibinata schi preeka wehsts: „Tas Rungs ir taws lehninsch,“ bet waram gan eedomatees, ka tas atteezas us Israela atswabinaschanu no zeezumneezibas. Un tas katram Israela tautas lozeklim bija wisas preeka wehsts kodols, tas bija wina ilgu peepildischanana.

Tomehr ar to wehl nebija gan — ihstà atswabina-
 schana tautai bija sagaidama tikai tad, kad tauta tiks at-
 swabinata no grehtu zeetumneezibas, sem kuras smaka.
 Bet tas peepildijas tikai Jaunās Deribas laika, kad
 nabza pasaulē Jezus Kristus, lai sneegtu zilwekem pa-
 lihdsibu pret to wisleelako eenaidneeku — grehtu. Schin
 usdewumam winsch seedoja wisu sawu dsihwibu, pat
 nahwes zeeschanas winam nebija par gruhtu. Ta bija
 Zianas atswabinaschana, ko mehš waram redset paschi
 sawam azim, un ja ari lahda zilweka dsihwiba lihdsinatos
 ispostitai pilsehtai, tad tomehr winu waretu eepreezinat
 ar praweefcha wahrdeem: „Gawilejat, wisas Jerusalemes
 muhtu drupas, jo tas Rungs war atkal juhs uszelt!“
 Un te nu mums stahw preelsch azim muhtu mihtas Rigas
 drupas. Waj ari mehš pehz uswaras ar ta Runga pa-
 lihdsibu tas waresim uszelt? Tikai tad, ja mehš tizam
 schai preeka wehstij, mehš peedsihwojam to, ka tas Rungs
 atkal eenem sawu godibas troni, un mehš waram fazit:
 „Tas Rungs ir tehninsch!“ Neweens zits par mums
 newalda, ka weenigi winsch un winsch mums grib pa-
 lihdsset ari turpmat.

II.

Scho preeka wehsti Deews ir sagatawojis, bet zil-
 wekem winu wajaga isplatit, jo bes schis preeka wehsts
 zilweki buhtu pasuduschi. Rahds preeks muhs pahnem,
 kad drihtstam schahdu preeka wehsti sludinat: „Zit jaukas
 ir us kalneem preeka wehstneschu kahjas, kas sludina meeru,
 sola labumu, sludina pestischanu!“ Zit dauds zilweku
 nenahl deewnama, lai dsirdetu schahdu preeka wehsti!
 Un kas gan negribetu scho uswaras preeku sludinat wiseem
 teem, kas pehdejā laika tik dauds zeetuschi? Rahdā salā
 bija iszehlees leels bads. Tad salas waldneeks suhtija
 kugus ar pahrtiku us salas ostas pilsehtu un lika fazit

pilsēhtas eedsihwotajeem, lai tee nemot no pahrtikas, zil teem wajagot un atlikuscho pahrtiku lai suhtot tablat ziteem salas eedsihwotajeem, ka neweens no teem nenomirtu badā. No gan mehš, draugi, domatu par schein laudim, ja tee buhtu wisus pahrtikas lihdsēklusaturejuschi paschi un ziteem nebuhtu dewuschi neko? Gluschi tāpat rihkojas zilweki, kas paschi sanehmuschi scho preeka wehsti un nesneeds to tablat saweem lihdszilwekeem. Jesum naw zitu wehstneschu, tā weenigi tee, kas winu atsinuschi un kas staigā pa wina zeeteem.

Rā tas, draugi, ir ar mums, waj mehš jau esam tapuschi par tahdeem Deewa wehstnescheem? Mehš jau ari esam peedsihwojuschi ta Runga scheinlastibu til bagatigā mehra, esam tapuschi isglabhti no leelām breefmām un zeeschanām. Waj mehš sajubtam pateizibu sawā firdi pret teem, kas muhs ir isglabbuschi, waj mehš sajubtam pateizibu pret sawu Deewu, kas wineem dewis preeksch tam wajadsigo spēhku? Waj mehš to esam gatawi stabstīt ari ziteem saweem lihdszilwekeem, waj mehš gribam palikt par ta Runga wehstnescheem, kas sawai tautai sludina meeru? No ta laika, kamehr kahds zilweks tizis atgreesis pee ta Runga, winam naw swarigala usdewuma tā jautajums: „Rā es waru sawu dsihwi un darbu tā eekahrot, ka es eeguhstu daudsus tam Rungam?” Un no ta laikā ari naw leelaka preeka, tā preeks par to, ka esam eeguwschi kahdu dwehseli Jesum. Waj tu, draugs, esi schahdu preeku sawā firdi sajutis?

Ja praweetis, kas schos wahrbus usrakstijis, schodeen peezeltos no kapa, un mehš waretu winam aisrahdit, zil dauds no wina praweetojuma jau peepildijees, zil neskaitami wehstneschi jau nepilda to usdewumu, par kuru winsch runā — waj tad winsch aif preeka neufgamiletu? Un tad winsch greestos pee mums un prasitu: „Un ko tu dari preeksch schis preeka wehsts isplatischanas?” Rahda

būtu muhfu atbilde? — Lai Deevs tas Kungs mums
palihds viņa prahtu darit. Wīsch jau ir muhfu wald-
neeks. Tāpeh3 modifimees no šawas kuhtribas un eesim
un fludināsim uswaras wehsti par Jēsu, zīt ween tīt
mums katram tas eespehjamš. Amen.

406. ds. 11. p.

VIII.

18. nowembri 1919. g.
402. dseefma.

Ta Runga palihdsiba muhsu walstij.

1. Samueta gr. 7. n. 12. p.

Leelu fwehtku deenu schodeen esam peedsihwojuschi, jo schodeen paleel taisni gads no tās deenas, kur Latwija kà walsts nostahjusees blakus zitām walstim, kur latweeschu tauta tikuse pee sawu ilgu peepildischanas, ilgu, ko ta lolojusi jau no sen deenām: nokratit no femis fweeschneeku wirskundsibu un tapt par brihwu un neatkarigu walsti, tapt paschai par sawa liktena noteizeju. Tagad jau weselu gadu esam preezajuschees par sawu patstahwibu, lai gan gruhts, bes gala gruhts ir bijis schis pirmais gads. Rahdas gruhtibas gan naw bijuschas mums japahrwar schini weenā gadā, kas to wifu war usskaitit? Bet tas jau weenmehr ir tā, ka wifs eesahlums ir gruhts un, kad nu par scho eesahlumu esam pahri, tad waram zeret, ka turpmat ees weeglaki, un mehš ar zeribas pilnu skatu waram luhfotees nahfotnē, sinadami, ka tas Rungs muhs ari turpmat neatstahs. — Kad zelneeks nostaignis kahdu gabalu no sawa zela, tad tas mehds apstahtees un atskatitees atpakal us nostaignato zela gabalu. Muhsu walsts war schodeen atskatitees atpakal us pirmo patstahwibas gadu. Waj ari mums, tapat kà Samuelim, naw jaatnes tam Rungam pateizibas upuris un jauzel peeminas atmens „Eben — Ezers“ t. i. palihdsibas atmens. Tadeht

ari schodeen, muhsu walstš pirmoš gada svehtkoš, gribam runat

Par ta Kunga palihdsibu muhsu walstij.

Kad pahrlasam pirmās Samuela grahmatas 7. nodatu, no kuras esam nehmuschi sawus schisdeenas wahrduš, tad newilus mums kriht azis muhsu latweeschu tautas leelē lihdsiba ar Israela tautu, par kuru stahsta schi nodata. Israela tauta bij nonahkuse loti behdigā stahwokli — wihlisti, ſchee Israela tautas leelakee eenaidneeki, bij dabujuschi wiršroku par Israela behrneem, ja, kahdā kaujā wini pat bija ſaudejuschi sawu leelako svehtumu — deribas ſchirstu, kuru eenaidneeki teem bija atnehmuschi un aifweduschi uš sawu ſemi. Schinis behdu deenās, kad tauta bij padewusees ismišumam un nemas nezereja uš glahbschanu, peepeschi noštahjās winas widū firmais ſogis Samuels un ſaka tautai, kapehž wina no ta Kunga rokas til bargi peemekleta. Wiša ſchi nelai me tautai ušbrukuse tadeht, ka wina atkrituse no ta Kunga un peekehrusees ſweſcheem Deeweem. Ja tauta atkal gribot peedſihwot labakus laikus, tad lai wina metot nošt ſweſchoš Deewuš, kam tee lihds ſchim kalpojuschu, un ſahkot atkal kalpot ihstajam Deewam, tad wini peedſihwoſchot to, ka winu Deewš toš iſglahbschot no eenaidneeku rokas.

Tauta ari teescham klaufās uš sawa firmā wadona wahrdeem un ſahk atkal greeſtees pee ihstā Deewa, ſahk winu no wiſas ſirds peeluhgt un winam kalpot. An tad nu noteek brihnumš: kad eenaidneeki — wihlisti nahk atkal zihnitees pret israeli, taš Kungš toš iſtruhžina, ka wini teek no Israela behrneem ſakauti un padſihtu. Kad nu taš ir notizis, tad tauta ſapulžejas kopā, un Samuels nem weenu akmeni, noštahda to tautas preekſchā un no-

sauz to par „Eben Ezer“ t. i. palihdsibas akmeni, sa-
zidams: „Lihds schejeeni tas Kungs mums palihdsejis.“

Zit leela lihdsiba schim stahstam ar muhsu tautas
likteni. 4 gruhtus kara gadus muhsu tauta bija pahr-
ludusi, nesdama neskaitamus upurus pee mantas un dsih-
wibas, Leela dala no Kursemes un Widsemes, kur bij
pahri gabjuschas kara wehtras, bija pilnigi ispostitas: leela
dala no muhsu tautas bija isklichdusi ka behgli pa plasham
Kreewijas un Sibirijas tablēm. Likas tibri, ka peenahzis
l'wreeschu tautas gals. Bet tad peepeschi negaidita un
nezereta pahrmaina — revoluzija Wahzijā, kas atfauzās
us wisu pafaulēs kara gaitu: teel noslehgts meers starp
karotaju tautām, un lihds ar to kriht ari smagā okupazijas
wara muhsu dsimtenē. Tautas labakee dehli sadodas rolās
un, aismirdami wisas partiju nesafkanas un preteschli-
bas, pirms weena gada fastahda Latwijas pagaidu waldbu.

Tautas sajuhsmi naw robeschu, bet driht jaunai
walstij usmahzas nifns eenaidneeks no austrumeem, kas
grib isnihzinat jauno walsti un latweeschu tautas patstah-
wibu, peeweenojot to pee Kreewijas. Atkal klichst tautas
labakee dehli us wisam pusēm, negribedami kluht par
upuri eebruzejeem un saudet sawas dsihwibas. Nu sahtās
tautas gruhtās deenas, kur gandriht 5 mehneschi ilgi
Widseme un Riga atradās schaufmigā bada un patwa-
ribas stahwolli, kur saudeja sawas dsihwibas daudsi, kas
negribeja peeweenotees komunistu maldu mahzibām;
sewischki muhsu basnizu mahzitaji, kas gan tika wisne-
schehligakā kahrtā noslepkawoti, gan ari mira no zeetu-
mos pahrzeestām gruhtibām, kā juhfu nelaika Rosenberga
mahzitajs. Domehr aust atkal gaischakas deenas: Riga
un Widseme teel atbrihwotas. Bet kahdā schaufmigā
stahwolli tās atradās: mirstiba Rigā sasneedsa sawu
wisaugstako pakahpi, un tikai pateizotees augstirdigo

amerikanu pabalsteem tauta wareja atkal uselpot brihwati. Utgreesàs ari pee waras wezà waldbiba un litàs, ka nu wifas leetas eeritès parastàs fleepès.

Bet tad nahf pehdejais un smagakais fiteens: wahzu — freenu usbrukums, par kuru jau dauds nebuhs jastabsta, jo to wisu esam paschi peedsihwojuschi un wina grubtibas isbaudijuschi. Tagad pagahjuschas tilai nedauds deenas, kur esam atkal brihwi, kur waram preezigi swinet sawas walsts pirmos gada swehtkus. Gan naw wehl wisa Latwija brihwa, bet ir zeriba, ka tas drihsumà klubs panahkts, ka muhsu karaspehks, kas ar tik leelu waronibu pahrspehjis skaita un apbrunoschanas sinà pahrao eenaidneeku, uswarès ari neween behgoscho eenaidneeku deenwidos, bet ari usbruhkoscho rihtos, un tad warefim slawet un teikt to Rungu par wina schehlastibu: zelt winam „Eben Ezeru“ sawà firdi.

Bet nu jautajums, kadehl tas Rungs mums un muhsu waldbibai tik brihnischki palihdsejis? Mehš waram fazit: tas notizis tadehl, ka waldbiba sahł nopeetnu wehribu peegreest garigàm leetàm, kas pehdejà laikà bija palikuschas stipri nowahrtà. Ir nodibibinata jauna konfistorija, garigu leetu departaments, teel atkal muhsu braschajeem kareiwjeem sludinati deewwahrdi, teel wineem eezelti sewischki mahzitaji, ar wahrdu fakot, waldbiba ir israhdijsu wisleelako pretinnahkschanu tautas garigàm wajadsibàm. Un te nu mehš redsam auglus: Deewa schehlastibas saulite ir atspihdejuse pahr muhsu dsimteni, un mehš esam ar wina schehlastibu panahkuschi tahdas uswaras, par kahdàm mehš newarejam ne domat. — Wisu to apdomajot mehš schodeen preeka pilni waram swinet mihlàs dsimtenes gada swehtkus un dseedat tam Rungam gamilu dseefmas, tàpat kà Samuels, kas almeni tam Rungam uszehlis, to nosauza „Eben Ezer“ t. i. pa-

lihdzibas atmens. Schodeen gribam isluhgtees ta Kunga
palihdzibu muhsu walsts turpmatai labklahjibai, no wiskas
firds luhdsot

Deews, svehti Latwiju!

Amen.

64. dj. 1. p.

Saturš:

	Ē. pp.
Bermonta laika atmiņas	5
1. Naemans un mehs	15
2. Kadehl pašaulē ir zeeschanas?	19
3. Optimisms waj pesimisms	24
4. Dauds ešam šanehmuschi, dauds tiks prasīts	30
5. Waj muhsu laiku zilweks wehl war tizet brih- numeem?	35
6. Waj Deews šcho karu pasaudejis?	40
7. Preeka wehsts	45
8. Ēa Runga palihdsiba muhsu walstij	50

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0306124050

-25
()